

Ο Ισίδωρος Ζουργός εξηγεί

Media: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ **Page:** 1,37 **Published at:** 31-03-2024
Author: **Surface:** 1554.96 **Circulation:** 14860
Subjects: cm²

Ο **Ισίδωρος Ζουργός** εξηγεί πώς η Θεσσαλονίκη έδωσε τροφή στο μυθιστορηματικό του σύμπαν.

Σελ. 37

Οι σταθμοί του

Table with 8 columns representing years (1964, 1994 και 1997, 1995, 2000-23, 2011-23, 2015, 2022, 2024) and their corresponding milestones.

«ΕΚΕΙ αποδεικνύει τόσο από μελέτες όσο και από τη δική μου εμπειρία πως η σχέση με το βιβλίο επιβιώνει όταν είναι μια σχέση έλξης κι όχι υποχρεωτικότητα...

Η συνάντησή

Το «Ξέμπρικο» που επέλεξε ο Ισιδωρος Ζουργός για το γεύμα βρίσκεται δίπλα σ' ένα από τα...

Της ΓΙΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ

Είναι δύσκολο να τον πετύξεις πλέον στη Θεσσαλονίκη. Απαλλαγμένος από τη δέσμευση της καθημερινής διδασκαλίας μετά τη συνταξιοδότησή του, έχει ελεύθερο χρόνο να ταξιδεύει. Μόλις είχε επιστρέψει από ένα πολυήμερο ταξίδι στην Κρήτη για μια σειρά παρουσιάσεων του ενδέκατου μυθιστορηματός του, «Πάλεις και νέες χώρες»...

Ισιδωρος Ζουργός, δάσκαλος, συγγραφέας

Το κοστουμί μου ήταν στενό

Η ισόβια περιπλάνηση στην Αγίου Δημητρίου, τα χρυσάνθεμα στα στρωμένα σαλόνια, η Εγνατία ως ταξικό σύνορο: Πώς οι μνήμες αναπλάστηκαν σε ένα μυθιστορηματικό σύμπαν

—Εξοχότατη, η οποία ταυριάζει στη δική μου περίπτωση. Το κοστουμί του κόσμου ήταν δυο-τρία νούμερα πιο στενό και μέσο της λογοτεχνίας ήθελα να αποκτήσω ευχρηστικότητα και έκφραση για να κατακτήσω μια εσωτερική ελευθερία και αυτονομία. Προφανώς γεννήθηκε πιο εύκολα χάρη στην αναγνωστική εμπειρία. Διάβαζα πολύ, θαύμασα, εντυπωσιάστηκα, ζήλευα κείμενα σπουδαίων δημιουργών, ένιωθα την ανάγκη να εκφορτώσω και πειραματιστικά.

—Ποιες προσωπικές μνήμες και πώς περνούν μέσα από τη γραφή; —Με την αποτύπωση ενός κόσμου ο οποίος δεν υπάρχει πια. Στο βιβλίο «Η ψίχα εκείνου του καλοκαιριού» είχα την ανάγκη να ξαναπιάσω τα καλοκαίρια σε ένα ορεινό χωριό όπου παραβρίσκαμε παιδιά τη δεκαετία του '70. Της Θεσσαλονίκης του μετρωμένου νάρθηκα, μιας πόλης με πολλές σιωπές άλλων και υπολείμματα κοσμοπολιτισμού, σε μια γενιότητα που ήταν αλλιώσιμη. Το μικροσκοπικό περιβάλλον στο οποίο μεγάλωσα με μια σύνθεση ανθρώπων της μετεμφυλιακής Ελλάδας η οποία παρά τις στερόχρες είχε μια φωτεινή ματιά στο μέλλον και μια ελπίδα. Ήμασταν μια οικογένεια με περιορισμένους οικονομικούς πόρους αλλά με βασικό κανόνα ζωής την αξιοπρέπεια και με έναν κώδικα αξιών και σεβασμού στο συνταξάρχ. Αυτή η έννοια του σεβασμού στην καθημερινή ζωή - συνανατορφή της ελληνικής κοινωνίας θεωρώ ότι σήμερα έχει συρρικνωθεί.

Η λογοτεχνία, όσο κι αν ακούγεται παλιομοδικό τι υπερβίβλιο, είναι ένα στοιχείο με το οποίο γράφεις γιατί θέλεις να σώσεις, τον εαυτό σου, τις μνήμες άλλων ανθρώπων.

—Και η συλλογική μνήμη; —Ηταν η οδός Αγίου Δημητρίου με το εορταστικό τρίμηρο του πολιορκίου της αγίου. Τα χρυσάνθεμα στα στρωμένα σαλόνια. Οι σήμες που μπουμπουνίζουν τον Οκτώβριο. Οι μισοτηριάζεις τόποι της πόλης. Οι ερεπυόμενες επαυλίες. Η Εγνατία ως ένα ταξικό σύνορο το οποίο «πέφτα» πρώτη φορά στη Β' Γιμηναίου και μου το υπενθυμίζουν ακόμη και σήμερα αφηρώματα για την πόλη που γράφουν «δοκίμιες» να διασκεδάσεις πάνω από την Εγνατία, «λες και είναι εξωτικός προορισμός. Όλες αυτές οι μνή...

μες περνούν, ασυμείδωτα, στα μυθιστορημάτια μου.

—Από τα 11 μυθιστορήματα, τα οκτώ είναι τοποθετημένα σε ιστορικό χρόνο. Τι είναι πιο εύκολο, να βουτήξει στην Ιστορία ή να συνθέσεις την τοκογραφία της σύγχρονης εποχής; —Είχα πάντα μια έλξη στο παρελθόν, γιατί νομίζω ότι εκεί κρύβεται η εναγώνια απορία μου κατά πόσον επί τις ουσίας αλλάζει ο άνθρωπος στο πέρασμα των εποχών. Οι βασικές συνταγμένες της ανθρώπινης ύπαρξης είναι ίδιες σε όλες τις εποχές. Διαφέρουν οι τρόποι και οι μεταμορφώσεις. Καθελίμα από τις επιλογές έχει ιδιαίτερες δυσκολίες. Εάν γράφω για το απόλυτο σήμερα, οι σελίδες ρέουν εύκολα. Υπάρχει ωστόσο κίνδυνος, ο λόγος σου να εκπίσει ως ένα επικαιρικό σχόλιο, σε κοινοτοπία. Το μυθιστορημα όμως θέλει να διαχωρίζεται τη θέση του από την επικαιρική γραφή.

—Πατι μπάινει η Θεσσαλονίκη στο κάδρο; —Η πόλη έχει μελανές κρύπτες στην ιστορία της, αλλά ποια πόλη δεν έχει; Το πρόβλημα δεν είναι μόνο της Θεσσαλονίκης, είναι γενικότερο και «φρούμπα» - διογκώμενο. Τα αίτια, πολλά. Μεταξύ αυτών και η απώθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του δασκάλου, οι στόχους και αμβιγρότες πολλές φορές παρεμβάσεις σε ένα ανακριτικό κλίμα καχυποψίας, συχνά με σκοφανητική διάθεση από τον οποιονδήποτε.

—Ποια φαινόμενα άρχισαν να γίνονται ορατά κατά τη διάρκεια της διδασκαλικής σας πορείας; —Η διάσπαση προοχώς την τελευταία δεκαετία, που έχει προφανώς να κάνει με μια συνεχή έκθεση στην οθόνη. Οστόσο, οι παρηγορηστές τις βίας στο δημοτικό δεν συγκρινόταν με αυτές στο γυμνάσιο και στο λύκειο. Το σχολείο όμως πλέον βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμιο. Εκεί ξεπερνάει παλαιότερες δυσκολίες αλλά σε μια εποχή δικαιοσύνης από και μιας υποτιθέμενης ελευθερίας έχω την αίσθηση ότι οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί είναι λιγότερο ελεύθεροι από ποτέ να χαράξουν καινούργιους δρόμους γιατί νιώθουν ανυπερβάστοι.

—Ηταν η γενιότητα το πρώτο υλικό για τη λογοτεχνική σας κινήση; —Φυσικά. Ο κόσμος της προσωπικής και συλλογικής μνήμης λειτουργεί ως μια διαδικασία εκκοινοποιητικής δημιουργίας. Στα 25 μου είχα ήδη γεμίσει ένα ταμείο παραστάσεων για να ξεκινήσω πια να δημιουργώ τις δικές μου μυθιστορίες.

—Ποια ανάγκη ωθεί έναν λογοτέχνη προς τα εκεί;

Graphic with a drawing of a person and the text: Το βραβείο είναι χτύπημα στην πλάτη

Αναρωπιόμουν πάντα πόσο τυχερός είναι το παιδί όταν έκανε διάσολο έναν συγγραφέα. «Εκεί αποδεικνύει τόσο από μελέτες όσο και από τη δική μου εμπειρία πως η σχέση με το βιβλίο επιβιώνει όταν είναι μια σχέση έλξης κι όχι υποχρεωτικότητα. Ζητούμενο είναι τα παιδιά να αγαπήσουν το διάβασμα, να κοιμούνται με ένα βιβλίο δίπλα τους».

«Καθώς θέλει να συνεχιστεί ως και να ανακαλύψει και άλλους ενδιαφέροντες ανθρώπους ώστε να φανερωθούν σε αυτή τη σχέση. Στείτε τις ιδέες σας στο email gemva@kathimerini.gr